

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

SOCIALE ORTHODONTIE

Na het verschijnen van het artikel van Nord onder de titel „Sociale orthodontie” in het N.T.v.T. van april 1969 en de reacties daarop in het negatieve van collega Lincklaen Arriëns in het juni-nummer en van de collegae K. G. Bijlstra en Weil in het juli-nummer; na de repliek hierop van Nord in het aug./sept.-nummer en de reactie ten positieve op het oorspronkelijke stuk van Nord in hetzelfde aug./sept.-nummer van collega Broekman, wil ik me graag nog in deze discussie mengen als eerste collega *niet-specialist-orthodontist*.

Het is de ingewijden in de Nederlandse orthodontie waarschijnlijk wel bekend dat ik behoor tot die groep van algemeen-practici die belangrijk meer dan middelmatige belangstelling hebben voor de orthodontie, maar juist deze grote mate van belangstelling voor dit onderdeel van de algemene praktijk, deed mij tot de stellige overtuiging komen dat ook de stem van een algemeen-practicus in deze materie gehoord moet worden.

Nord noemt zijn eerste artikel „Sociale orthodontie” en krijgt dan van verschillende zijden het verwijt, geen definitie van dit begrip te geven. Hij geeft dit in zijn repliek toe, doch schrijft erbij de illusie te hebben gehad dat dit niet meer nodig was. Ik kan me deze illusie van Nord inderdaad volledig indenken, daar het toch voor een intelligente lezer van Nord's artikel al aan het eind van de derde alinea (op de eerste pagina) volledig duidelijk moet zijn dat hij het heeft over orthodontie voor ziekenfonds-patiënten. Trouwens als wij hier in Nederland over sociale tandheelkunde spreken, zonder daar een nadere definitie bij te geven, dan weten we toch allemaal drommels goed dat we het over ziekenfonds-tandheelkunde hebben!

Dit punt van de kritiek op Nord is het enige waarin ik hem in zijn repliek nog even meende te moeten aanvullen. Voor het overige kan ik dat, dacht ik, gerust achterwege laten, daar dat aan Nord zelf, ondanks zijn jaren, blijkens zijn repliek, nog volledig toevertrouwd kan worden!

Wat mij in de strekking van alle 3 de opposenten opvalt is dat zij zich vooral richten tegen bijzaken, die Nord in zijn 14 stellingen poneert, doch dat zij op veilige afstand om de hoofdzaak heendraaien, als katten om de hete brij.

Wat toch is volgens mij duidelijk de hoofdzaak die Nord bedoelde met zijn betoog? Hij stelt dat sinds de toevoeging van orthodontische behandeling – zij het dan ook in beperkte mate – aan het verstrekkingspakket der ziekenfondsen, men in gebreke is gebleven om al dié maatregelen te nemen, die de „honorering” aan de verzekerden van deze nieuwe verstrekking ook mogelijk zou moeten maken. Hij geeft daarvoor ook wegen aan, die naar zijn mening een oplossing voor dit probleem kunnen geven. En tegen dit essentiële punt, waarom Nord toch eigenlijk zijn artikel publiceerde, schrijft geen der critici naar mijn smaak iets zinnigs. Men durft, zo komt het mij voor, een werkelijke discussie hierover niet aan.

Weil schrijft wel op blz. 607, 2e alinea van boven: „In de verhouding tussen het aantal patiënten, dat in de jaren 1958/'67 orthodontische hulp van de tandarts-algemeen-practicus ontving, tot het aantal dat door de specialist werd behandeld, is een dalende tendens waarneembaar. Sedert de invoering van de

nieuwe regeling voor ziekenfonds-verzekerden per 1 januari 1968 is deze neergaande lijn omgebogen en neemt de quota van de algemeen praktizerende collega toe.”

Maar als dit dan waar is, zo vraag ik mij af, waarom dan in het N.T. vol. 24, no. 6 van 22 maart 1969 die oproep of laat ik het maar noemen noodkreet aan de algemeen-practicus om meer orthodontische ziekenfondspatiënten te behandelen? Dat dikgedrukte „het gaat maar om 5 formulieren” spreekt toch wel boekdelen. De algemeen-practicus lust die papieren rompslomp niet en het is toch onmiskenbaar duidelijk dat er een groot tekort aan mankracht op dit orthodontische vlak is.

Bijlstra schrijft op blz. 600 3e alinea van onderen: „...Het mag inderdaad onethisch worden genoemd algemeen practici onder het mom van het specialisme (curs. P.) te laten werken”.

„Bovenal zal de patiënt de zekerheid moeten hebben dat hij inderdaad ook door een specialist wordt onderzocht en behandeld. Het voorstel van Nord om Centra op te richten waar algemeen practici gedurende enige uren per dag werken, onder leiding van een specialist, zou opnieuw vele jaren de vooruitgang van de orthodontie in Nederland belemmeren.”

Maar wat wil Bijlstra dan? Wil hij alle orthodontische behandelingen in handen van specialisten geven? Of is hij van mening dat de belangen van de orthodontische ziekenfondspatiënt beter behartigd worden in de praktijk van een willekeurig algemeen-practicus, dan in een polikliniek of centrum waar een algemeen-practicus (maar dan één met zeker meer dan middelmatige interesse in orthodontie, anders zou hij er toch vast niet gaan werken) die patiënt behandelt onder (mede-)verantwoordelijkheid van een specialist?

En is dat dan allemaal de mening van dezelfde Bijlstra die toen het specialisme in de orthodontie hier in Nederland werd geïntroduceerd, steeds met luider stem verkondigde dat er veel te veel orthodontische patiënten waren, dan dat er ooit voldoende specialisten zouden komen om al die patiënten te behandelen, en dat dus de grote meerderheid van de (eenvoudiger) orthodontische gevallen te allen tijde door de algemeen-practici behoorden te worden behandeld?

Neen, ik kan me echt niet aan de indruk onttrekken dat de opposenten getracht hebben Nord op bijzaken (de 14 stellingen) „dood te slaan” (wat hen volstrekt niet gelukt is), maar dat ze eenvoudig geen steekhoudende argumenten tegen de hoofdzaak hebben kunnen aandragen.

Ik ben van mening dat Nord groot gelijk heeft als hij stelt dat er iets gedaan moet worden om „de kinderen datgene te geven waar zij recht op hebben” en dat het mogelijk zal blijken om bij een goede aanpak inderdaad heel wat orthodontische mankracht uit het reservoir der algemeen-practici te voorschijn te brengen. Zou men (d.i. de Ned. Mij. t. Bev. der Tandh.) zijn medewerking aan een dergelijk „orthodontisch reveil” niet willen verlenen, dan geloof ik dat het veel verstandiger zou zijn de proef die, op het moment dat ik dit stuk schrijf, bijna 2 jaar loopt ten spoedigste te beëindigen. Doch ik hoop – en zulks in de eerste plaats in het belang van die kinderen die men dit „recht” thans heeft gegeven – dat het gezond verstand moge zegeviereren en dat de discussie op dit punt, die Nord weer heeft gestart, niet nu al blijkt te zijn beëindigd, doch dat ze veeleer pas goed op gang gaat komen.

J. J. Pool,
's-Gravendijkwal 43, Rotterdam - 3.